

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-03-16

Närvarande: F.d. regeringsrådet Leif Lindstam, f.d. justitierådet Lars Dahllöf och justitierådet Ann-Christine Lindeblad.

Prövning av fråga om tillämpligheten av 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen i visst fall

Riksdagens konstitutionsutskott har den 11 mars 2010 beslutat att inhämta Lagrådets yttrande i fråga om 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen är tillämpligt på förslagen i arbetsmarknadsutskottets betänkande 2009/10:AU5 (förslagspunkt 2) till:

1. lag om ändring i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare,
2. lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet,
3. lag om ändring i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

Konstitutionsutskottet har vid sitt beslut att inhämta Lagrådets yttrande fogat en kanslipromemoria av den 10 mars 2010.

Frågan har inför Lagrådet föredragits av utskottsrådet Åse Matz, biträdd av kanslirådet Tommy Larsson.

Frågan föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Konstitutionsutskottets framställning är föranledd av en begäran om vilandeförklaring av förslaget till lag om ändring i lagen om utstationering av arbetstagare såvitt avser 5 a och 9 a §§ och av en begäran om vilandeförklaring av även övriga delar av de aktuella lagförslagen.

Enligt 2 kap. 12 § första stycket regeringsformen (RF) får bl.a. de fri- och rättigheter som avses i 2 kap. 1 § RF begränsas genom lag. Ett lagförslag som innebär en begränsning av någon sådan fri- eller rättighet ska, under vissa förutsättningar, vila i minst tolv månader från det att det första utskottsytttrandet över förslaget anmäldes i riksdagens kammare.

Konstitutionsutskottet beslöt den 2 januari 2010 att inhämta Lagrådets yttrande i samma fråga som avses i utskottets nu aktuella beslut. I sitt yttrande den 8 februari 2010 med anledning av utskottets framställning konstaterade Lagrådet att denna inte angick någon granskning av lagförslag utan gällde inhämtande av yttrande över tillämpligheten av en grundlagsbestämmelse. Lagrådet ansåg sig därför inte ha någon skyldighet enligt 8 kap. 18 § RF att yttra sig i den fråga som framställningen innehöll och påpekade att lagförslagen för övrigt redan granskats av Lagrådet.

Efter att ha redogjort för två domar av Europadomstolen i fråga om påstådda kränkningar av artikel 11 i Europakonventionen uttalade Lagrådet i yttrandet den 8 februari 2010 bl.a. följande:

Sammanfattningsvis anser Lagrådet att reglerna om det särskilda beslutsförfarandet i 2 kap. 12 § tredje stycket RF ska tolkas mot bakgrund av den inhemska reglering som finns i regeringsformen. Därvid är att märka att rätten till fackliga stridsåtgärder regleras i 2 kap. 17 § RF och således inte inom ramen för föreningsfriheten i 2 kap. 1 § första stycket 5 RF. Eftersom 17 § inte nämns i första stycket av 2 kap. 12 § RF, kan rätten till fackliga stridsåtgärder inte anses ingå bland de fri- och rättigheter som kan föranleda att en lagstiftning som angår denna rätt ska anses höra under 12 §.

Lagrådet finner även i detta ärende att rätten till fackliga stridsåtgärder inte kan anses ingå bland de fri- och rättigheter som kan föranleda att en lagstiftning som angår denna rätt ska anses höra under 2 kap. 12 § tredje stycket RF.

Den fråga som återstår att besvara är därför om lagförslagen ändå kan anses höra under den angivna bestämmelsen i RF.

Enligt Lagrådets mening innehåller lagförslagen inte någon bestämmelse som självständigt i förhållande till begränsningen av rätten att vidta stridsåtgärder medför att det särskilda beslutsförfarandet i 2 kap. 12 § tredje stycket RF är tillämpligt.